

Міністерство освіти і науки України
Уманський національний університет
Кафедра соціально-гуманітарних і правових дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

_____ Вячеслав ЯЦЕНКО

« ____ » _____ 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 4 ФІЛОСОФІЯ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

освітній рівень: перший (бакалаврський)

**галузь знань: Н Сільське, лісове, рибне господарство та
ветеринарна медицина**

спеціальність: Н 1 Агрономія

освітня програма: Агрономія

факультет: Агрономії

Умань – 2025 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «**Філософія**» для здобувачів вищої освіти спеціальності Н1 «Агрономія» освітньої програми «Агрономія» першого рівня вищої освіти (бакалавр). – Умань: Уманський НУС, 2025 р. 16 с.

Розробник:

_____ к.і.н., старший викладач кафедри соціально-гуманітарних і
підпис правових дисциплін Юлія СИТНИК

Робоча програма затверджена на засіданні
кафедри соціально-гуманітарних і правових дисциплін
Протокол № ____ від « ____ » серпня 2024 року

Завідувач кафедри рослинництва
_____ Людмила МАШКОВСЬКА
« ____ » серпня 2024 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету агрономії Уманського НУ
Протокол № 2 від « ____ » вересня 2025 року

Голова науково-методичної комісії _____ Ірина ДІОРДІЄВА
(підпис) (ім'я та прізвище)

« ____ » серпня 2025 року

© УНУ, 2025 рік
© Ситник Ю.В., 2025 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <i>Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина</i>	Нормативна	
Модулів – 2	Напрямок підготовки <i>Н 1 Агрономія</i>		
Змістових модулів – 2			
Загальна кількість годин – 90			
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 30, самостійної роботи студента – 60		Освітній рівень: бакалавр	Рік підготовки
	1-й		
	Семестр		
	2-й		
	Лекції		
	14 год.		
	Практичні, семінарські		
	16 год.		
Лабораторні			
Самостійна робота			
60 год.			
Вид контролю: залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія» розроблена відповідно до Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва, затвердженого Вченою радою від 08.10.2020, протокол № 1, із змінами та доповненнями від 11.07.2024, протокол № 8.

Навчальна дисципліна «Філософія» належить до обов'язкових дисциплін, вивчення яких передбачено освітньо-професійною програмою «Агрономія» підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю *Н 1 Агрономія* галузі знань *Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина*.

Мета курсу (інтегральна компетентність) – формування у майбутніх фахівців теоретичних знань про світоглядні основи сучасної людини та її психологічні особливості, використовувати таке знання на практиці; забезпечити глибоке засвоєння специфіки філософського осягнення дійсності.

Предметом дисципліни є загальні закономірності розвитку буття, відношення людини до світу, проблеми пізнання, сенсу життя людини, мети, ідеалів та цінностей суспільства.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі освітньо-наукової програми: дисципліна «Філософія» базується на попередньому вивченні студентами курсу «Українська мова». Дисципліна «Філософія» вивчається паралельно з «Історією та культурою України», що є необхідним теоретичним чинником входження молодшої людини до дорослого життя й професійної діяльності. – Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері агрономії при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Таблиця 1

Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Філософія»

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів навчання	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	ПРН 1	Аналізувати основні етапи і закономірності історичного розвитку для формування громадської позиції.
		ПРН 2	Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.
ЗК 3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ПРН 3	Обговорювати і пояснювати основи, що сприяють розвитку загальної політичної культури та активності, формуванню національної гідності й патріотизму, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання економіки й права.

Методи навчання та засоби діагностики, що відповідають визначеним результатам навчання за навчальною дисципліною «Філософія», наведено в табл. 2, 3.

Таблиця 2

Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною «Філософія»

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1	Знання:		
1.1	Концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять	лекція, семінарське заняття, дискусія, вирішення конкретних задач і ситуацій, кейс-метод, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, представлення презентацій, есе, контрольна (модульна) робота
2	Уміння/навички:		

2.1	Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем	лекція, семінарське заняття, дискусія, вирішення конкретних задач і ситуацій, кейс-метод, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, складання, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота
3	Комунікація:		
3.1	збирання, обробка, аналіз та оцінка філософсько-наукової інформації з різних джерел (зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій)	семінарське заняття, дискусія, аналітична робота, кейс-метод	представлення презентацій, участь у дискусії, усне опитування, взаємоконтроль
3.2	донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду		
3.3	Здатність здійснювати ефективну усну та письмову комунікацію, зокрема однією з мов міжнародного спілкування		
4	Відповідальність і автономія:		
4.1	Спроможність нести відповідальність з вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах	семінарське заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій	представлення презентацій, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань
4.2	Здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії	аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій	участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань

Таблиця 3

Методи навчання та методи контролю програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Філософія»

Програмний результат навчання		Метод навчання	Методи контролю
ПРН 3	Обговорювати і пояснювати основи, що сприяють розвитку загальної політичної культури та активності, формуванню національної гідності й патріотизму, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання економіки й права.	Лекція, семінарські заняття, індивідуальні консультації, мозковий штурм. самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота
ПРН 1	Аналізувати основні етапи і закономірності історичного розвитку для формування громадської позиції.	Моделювання сценаріїв, семінарські заняття, дискусія, самостійна робота з підготовкою рефератів, презентацій, есе	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота
ПРН 2	Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.	Семінарські заняття з вирішення конкретних задач, мозковий штурм, самонавчання	участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, представлення презентацій, реферату

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний Модуль 1. Основні етапи розвитку філософії

Тема 1. Філософія як наука і світогляд

Поняття світогляду. Структура та історичні типи світогляду. Виникнення філософії та історичні форми її розвитку. Предмет, структура та основні функції філософії. Проблема методу в філософії. Діалектика і метафізика. Взаємозв'язок філософії, міфології, релігії, науки та мистецтва.

Тема 2. Філософія Стародавнього Сходу

Веди як духовна основа формування та розвитку давньоіндійської філософії. Філософські школи Стародавньої Індії: а) ортодоксальні (астіка) – міманса, веданта, санх'я, йога, ньая, вайшешика; б) неортодоксальні (настіка)

чарвака-локаята, буддизм, джайнізм. Основні філософські школи Стародавнього Китаю: а) конфуціанство; б) даосизм; в) легізм (фа-цзя).

Тема 3. Історія філософської думки: Античність, Середньовіччя, Відродження

Основні етапи розвитку античної філософії. Досократичний період в розвитку грецької філософії: мілетська школа, Геракліт, піфагорійці, елейська школа. Філософські погляди Сократа, Платона, Арістотеля, Демокріта. Елліністично-римська філософія: стоїцизм, скептицизм, епікуреїзм, неоплатонізм. Філософське осмислення тварини.

Головні риси та основні етапи розвитку середньовічної філософії. Патристика: а) східна (грецька) – Оріген, Василій Великий, Григорій Назіанзін, Григорій Нісський, Діонісій Ареопагіт, Іоанн Дамаскін; б) західна (латинська) – Тертулліан, Августин Аврелій. Схоластика. Проблема універсалій: а) реалізм: Ансельм Кентерберійський, Тома Аквінський; б) номіналізм: Іоанн Росцелін, Вільям Оккам; в) концептуалізм: П'єр Абеляр.

Доба Відродження: а) європейський гуманізм: Франческо Петрарка, Лоренцо Валла, Мішель Монтень, Еразм Роттердамський; б) натурфілософія: Джордано Бруно, Галілео Галілей, Микола Коперник.

Тема 4. Філософія Нового часу. Німецька класична філософія

Головні риси філософії Нового часу. Емпіризм філософії Нового часу (Ф. Бекон, Т. Гоббс, Дж. Локк). Раціоналізм Р. Декарта, Б. Спінози, Г. Ляйбніца. Імматеріалізм Дж. Берклі та Д. Юма. Французьке Просвітництво та матеріалізм XVIII ст. (Вольтер, Ж.-Ж. Руссо, Ламетрі, К. Гельвецій).

Іммануїл Кант – засновник німецької класичної філософії. Система суб'єктивного ідеалізму Й. Фіхте та об'єктивного ідеалізму Ф. Шеллінга. Діалектичний метод і філософська система Г. Гегеля. Антропологічна філософія Л. Фейєрбаха. Філософія марксизму.

Тема 5. Некласична філософія XIX століття. Сучасна світова філософська думка

Передумови виникнення некласичної традиції в західноєвропейській філософії другої половини XIX століття. Ірраціоналізм та волюнтаризм А. Шопенгауера. Ідея «надлюдини» в філософії Ф. Ніцше. Філософія життя: А. Бергсон, Г. Зіммель, В. Дільтей. Філософські погляди С. К'єркегора: між сутністю та існуванням.

Основні риси філософії XX ст. Напрями сучасної філософії: а) прагматизм; б) позитивізм, неопозитивізм, постпозитивізм; в) екзистенціалізм; г) фрейдизм і неопрейдизм; д) філософська антропологія; е) феноменологія та герменевтика; є) сучасна релігійна філософія: персоналізм, неотомізм. Головні тенденції розвитку сучасної європейської філософії.

Тема 6. Історія української філософії

Передумови формування української філософії. Філософські і суспільно-політичні ідеї в культурі Київської Русі. Українська філософія XIV – XVII ст. Києво-Могилянська академія як провідний навчально-освітній центр у Східній Європі. Філософські погляди Григорія Сковороди. Українська філософія XIX – початку XX ст. Розвиток вітчизняної філософії в XX – на початку XXI ст.

Змістовний Модуль 2. Філософський аналіз розвитку природи, суспільства та мислення

Тема 7. Філософська онтологія і гносеологія

Онтологія як основа будь-якого філософствування. Основні категорії онтології. Буття і небуття. Форми буття. Модуси небуття. Співвідношення категорії буття, світ, дійсність, об'єктивна реальність, суб'єктивна реальність. Матерія. Рух. Простір і час. Соціальний час і простір.

Основні завдання гносеології. Сутність і сенс пізнання. Суб'єкт – об'єктна природа пізнання. Класифікація суб'єктів і об'єктів пізнання. Види пізнання. Єдність чуттєвого і раціонального пізнання. Проблема істини.

Тема 8. Філософія людини та свідомості

Історичні і методологічно-наукові різновиди антропології. Філософська антропологія, її завдання, функції і методи. Багатовимірність феномену людини. Людина як єдність біологічного, психічного і соціального. Фундаментальні якості людини: цілісність, абсолютна цінність, універсальність і унікальність.

Основні категорії феноменології як філософської теорії свідомості. Визначення та особливості свідомості. Проблема свідомості в історії філософії. Структура свідомості. Свідомість, мова, спілкування. Свідомість та несвідоме. Властивості ідеального.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		лекції	практичні заняття	індивідуальні	сам. робота
Модуль 1. Основні етапи розвитку філософії					
Тема 1. Філософія як наука і світогляд	4	2			2
Тема 2. Філософська думка Стародавнього Сходу	8	2	2		4
Тема 3. Історія філософської думки: Античність, Середньовіччя, Відродження	12	2	4		6
Тема 4. Філософія Нового часу. Німецька класична філософія	10	2	2		6
Тема 5. Некласична філософія XIX століття. Сучасна світова філософська думка	10	2	2		6
Тема 6. Історія української філософії	8		2		6
Разом – модуль 1	52	10	12		30

Модуль 2. Філософський аналіз розвитку природи, суспільства та мислення					
Тема 7. Філософська онтологія і гносеологія	14	2	2		10
Тема 8. Філософія людини та свідомості	14	2	2		10
Разом – модуль 2	28	4	4		20
Реферат	10				10
Усього годин	90	14	16		60

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Основні етапи розвитку філософії		
1	Тема 2. Філософська думка Стародавнього Сходу	2
2	Тема 3. Історія філософської думки: Античність, Середньовіччя, Відродження	4
3	Тема 4. Філософія Нового часу. Німецька класична філософія	2
4	Тема 5. Некласична філософія XIX століття. Сучасна світова філософська думка	2
5	Тема 6. Історія української філософії	2
Змістовий модуль 2. Філософський аналіз розвитку природи, суспільства та мислення		
6	Тема 7. Філософська онтологія і гносеологія	2
7	Тема 8. Філософія людини та свідомості	2
ВСЬОГО		16

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	год.
1.	Тема 1. Філософія як наука і світогляд	2
2.	Тема 2. Філософська думка Стародавнього Сходу	4
3.	Тема 3. Історія філософської думки: Античність, Середньовіччя, Відродження	6
4.	Тема 4. Філософія Нового часу. Німецька класична філософія	6
5.	Тема 5. Некласична філософія XIX століття. Сучасна світова філософська думка	6
6.	Тема 6. Історія української філософії.	6
7.	Тема 7. Філософська онтологія і гносеологія	10
8.	Тема 8. Філософія людини та свідомості	10
9.	Реферат	10
Всього		60

7. Методи навчання

В освітньому процесі використовуються такі методи навчання: тематичні лекції; практичні заняття з вирішення професійно-орієнтованих задач; інтерактивні заняття; експрес-контроль, індивідуальні заняття з підготовкою рефератів, презентацій; виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, консультації з викладачем; самонавчання на основі конспектів, посібників та іншої рекомендованої літератури, навчальних мультимедійних матеріалів, через модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище – Moodle.

Матеріали курсу «Філософія» розміщені на платформі Moodle <https://moodle.udau.edu.ua>

В умовах дистанційної освіти проведення лекцій і практичних занять відбувається у форматі відеоконференцій. Для організації освітнього процесу використовуються такі технічні сервіси, як Zoom, Viber, Moodle та електронна пошта.

8. Методи контролю

Для забезпечення оцінювання студентів проводиться поточний (модульний) контроль.

Модульний контроль передбачає перевірку стану засвоєння визначеної системи елементів знань і вмінь студентів з того чи іншого модулю.

При контролі систематичності та активності роботи на практичних заняттях оцінюванню в балах підлягають: рівень знань, необхідний для виконання практичної роботи, відповідно до завдань для самостійного опрацювання; повнота, якість і вчасність їхнього виконання; результати захисту та оформлення практичної роботи; тестування за темою практичного заняття; рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних заняттях; активність під час обговорення теоретичних питань, що наведені до кожної теми; результати експрес-контролю тощо.

Під час виконання модульних (контрольних) завдань оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання та практичні уміння, яких набули студенти після опанування модуля. Тестування за темами та підсумковий модульний контроль проводиться у формі тестів, що містяться в курсі «Філософія» на платформі Moodle.

Повторне виконання модульних контрольних робіт на вищу кількість балів дозволяється, як виняток, з поважних причин за погодженням викладача, який викладає дисципліну, з дозволу декана факультету до початку підсумкового контролю (заліку).

У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студенти мають право, з дозволу викладача, скласти їх до останнього

практичного заняття. Час і порядок складання визначає викладач. У разі, коли студент не з'явився на проведення модульної контрольної роботи без поважних причин, він отримує нуль балів. Перездача модульного контролю допускається у терміни, які встановлюються викладачем.

Знання студента з певного модуля вважаються незадовільними, якщо сума балів його поточної успішності та за модульний контроль складають менш ніж 61% від максимально можливої суми за цей модуль. У такому випадку можливе повторне перескладання модуля у терміни, встановлені викладачем.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

В основу рейтингового оцінювання знань студента закладена спеціальна 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати студент за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, підсумкового контролю тощо).

Встановлюється, що під час вивчення дисципліни до моменту підсумкового контролю (заліку) студент може набрати максимально 100 балів.

Кількість балів, які можна набрати під час вивчення курсу дисципліни розподіляються так:

Поточне тестування та самостійна робота											Сума
модуль 1							модуль 2			Реферат	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	МК1	T1	T2	МК2		
5	5	10	10	10	5	12,5	10	10	12,5	10	100

Поточний контроль

Об'єктами *поточного контролю* знань студентів є активність і систематичність роботи на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи студентів, розв'язання модульних завдань.

При контролі на *семінарських заняттях* оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах; активність при обговоренні заявлених на занятті питань; результати бліцопитування та письмового або тестового контролю знань.

Під час контролю виконання завдань для *самостійної роботи* оцінюванню підлягають: правильність і повнота врахування усіх складових завдання; обґрунтованість відповіді.

При контролі виконання *модульних завдань* оцінці підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули студенти після опанування тем змістового модуля. Контроль проводиться у вигляді відповідей на тестові питання.

Максимальна сума балів поточного контролю з дисципліни «Філософія» – 100 балів. Бали розподіляються так:

1. Систематичність та активність роботи на семінарських заняттях оцінюється в 4 бали:

- а) відповідь з питань семінарів / виконання практичних завдань – 2–3 бали;
- б) змістовні доповнення при обговоренні питань семінарів – 1 бал.

2. Виконання завдань для самостійної роботи студентів оцінюється в 1 бал:

- а) підготовка есе – 0,5–1 бал;
- б) підготовка презентації – 0,5–1 бал.

3. Модульний контроль містить 33 тестові запитання, відповідь на кожне з яких оцінюється в 0,38 балів ($0,38 \times 33$) – 12,5 балів.

Заохочувальні бали за інші види робіт – представлення результатів науково-дослідних робіт: участь у студентських олімпіадах, конкурсах наукових робіт, грантах – 1–10 балів; публікація наукових статей, тез доповіді на конференції– 1–10 балів тощо.

Виконання студентами завдання повинно носити винятково самостійний характер. Тому, за використання заборонених джерел (шпаргалок, засобів зв'язку та ін.) чи підказок студент одержує нульову оцінку. Списування під час контрольних заходів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Ситник Ю. В. Методичні вказівки з дисципліни «Філософія» для самостійної підготовки здобувачів денної та заочної форми навчання першого (бакалаврського) освітнього рівня. – Умань, УНУС. 2024. – 35 с.
2. Ситник Ю. В. Методичні вказівки з дисципліни «Філософія» для виконання індивідуальних завдань здобувачами денної та заочної форми навчання першого (бакалаврського) освітнього рівня. – Умань, УНУС. 2024. – 17 с.

Електронний навчальний курс для навчальної дисципліни «Філософія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю *Н І Агрономія* галузі знань *Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина*. <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=401>

11. Рекомендована література

Базова

1. Данильян О.Г., Тараненко В.М. Філософія: Підручник. Харків, 2011.
2. Івакін О.А. Філософія : Навчальний посібник О. А. Івакін Одеса: Юридична література, 2004. 280 с.
3. Петрушенко В. Л Філософія: Курс лекцій Петрушенко В. Л. Львів, Акрополь, 2001. 280с.
4. Салій А.В., Зінченко Н.О., Біланов О.С. Історія філософії. Друге видання (доповнене): навчальний посібник. Анатолій Салій, Наталія Зінченко, Олег Біланов. Полтава: Дивосвіт, 2018. 192 с.
5. Розова Т. В. Чорна Л. В. Людина. Культура. Філософія (проблема людини в європейській філософії). Книга 1: Підручник. Київ-Одеса : «Освіта України», 2015. 212 с.

Допоміжна

1. Філософія освіти Philosophy of Education: науковий журнал. 2019, т. 24, № 1 Інститут вищої освіти НАПН України, НПУ ім. М. П. Драгоманова, Київ: 2019. 280 с.
2. Філософія: навч. посібник : рекомендовано МОН України за ред. І.Ф. Надольного. 7-ме вид., стер. К. : Вікар, 2008. С. 534.
3. Олексенко Р., Ситник Ю. Мовна ідентичність як засіб самовизначення та самоідентифікації в умовах посттоталітарного суспільства. Ukrainian professional education = Українська професійна освіта: Scientific journal / Poltava V.G. Korolenko Nat. Ped. University. Poltava, 2017. Iss. 1. С. 16–23.
4. Sytnyk O., Drogomyretsky B., Sytnyk J. & Sizarev K. (2023). Bolshevism, from Class Ideology to Imperialist Ideology. The Ukrainian Case. Codrul Cosminului. Vol. 29. No. 2, 287–306. (Scopus). <https://codrulcosminului.usv.ro/article-3-vol-29-2-2023/>

5. Sytnyk J., Sytnyk O. Ukrainian National Identity in Donetsk Region: Problems and Development Trends from the End of the XIX – to the Beginning of the XXI Century. Culture and History. Vol. 1. No. 2. 2021. С. 31-38. DOI: <https://j.ideasspread.org/index.php/ch/article/view/853/809>

12. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, електронні фахові видання // www.nbuv.gov.ua
2. Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка // <http://library.lnu.edu.ua/bibl/>
3. Книжкова палата України імені Івана Федорова // <http://www.ukrbook.net/>
4. <http://www.philsci.univ.kiev.ua> (бібліотека факультету філософії Київського національного університету ім. Тараса Шевченка).
5. <http://www.utm.edu/research/iep/> (філософська інтернет-енциклопедія англійською мовою). Basic (available at UMSA library)

13. ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ТА ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Перезарахування та визнання результатів навчання з дисципліни «Філософія» або окремого її елемента відбувається відповідно до Положення про порядок визнання в Уманському національному університеті садівництва результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті.

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті, а також за участь у програмах академічної мобільності, в обсязі, що загалом не перевищує 25 % освітньої програми.

14. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

У процесі навчання з дисципліни «Вища геодезія» студенти повинні дотримуватися встановлених правил академічної доброчесності, визначених Кодексом доброчесності Уманського національного університету садівництва. При підготовці рефератів, виконанні індивідуальних науково-дослідних завдань, а також під час проведення контрольних заходів очікується, що всі роботи подані студентами будуть їхніми оригінальними дослідженнями та міркуваннями.

Будь-які види порушення академічної доброчесності, зокрема плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діях, є абсолютно неприпустимими і не толеруються. Виявлення ознак

академічної недоброчесності у письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, студентам настійно рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

15. ЗМІНИ У РОБОЧІЙ ПРОГРАМІ НА 2025/2026 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Змінена базова та допоміжна література, зокрема до базової та допоміжної літератури додано такі публікації:

1. Салій А.В., Зінченко Н.О., Біланов О.С. Історія філософії. Друге видання (доповнене): навчальний посібник. Анатолій Салій, Наталія Зінченко, Олег Біланов. Полтава: Дивосвіт, 2018. 192 с.
2. Олексенко Р., Ситник Ю. Мовна ідентичність як засіб самовизначення та самоідентифікації в умовах посттоталітарного суспільства. *Ukrainian professional education = Українська професійна освіта: Scientific journal / Poltava V.G. Korolenko Nat. Ped. University. Poltava, 2017. Iss. 1. С. 16–23.*
3. Sytnyk O., Drogomyretsky B., Sytnyk J. & Sizarev K. (2023). Bolshevism, from Class Ideology to Imperialist Ideology. The Ukrainian Case. *Codrul Cosminului. Vol. 29. No. 2, 287–306. (Scopus). <https://codrulcosminului.usv.ro/article-3-vol-29-2-2023/>*
4. Sytnyk J., Sytnyk O. Ukrainian National Identity in Donetsk Region: Problems and Development Trends from the End of the XIX – to the Beginning of the XXI Century. *Culture and History. Vol. 1. No. 2. 2021. С. 31-38. DOI: <https://j.ideasspread.org/index.php/ch/article/view/853/809>*